

1 (Sem-6/FYUGP) POL 61 MJ

2026

POLITICAL SCIENCE

(Major)

Paper : POL0600104

(Human Rights : Traditions and Debates)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

1. Answer the following as directed : 1×8=8

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুসৰি উত্তৰ লিখা :

(a) Who offered the concept of three generations of Human Rights?

মানৱ অধিকাৰৰ তিনিটা প্ৰজন্মৰ ধাৰণাটো কোনে
আগবঢ়াইছিল ?

(b) The United Nations Human Rights Council was established in the year

ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ মানৱ অধিকাৰ পৰিষদ গঠন কৰা হৈছিল

(i) 1946

১৯৪৬ চনত

(ii) 1966

১৯৬৬ চনত

(iii) 2006

২০০৬ চনত

(iv) 2016

২০১৬ চনত

(Choose the correct option)

(শুদ্ধ বিকল্পটো বাছি উলিওৱা)

(c) By what other name is the American Convention on Human Rights known?

মানৱ অধিকাৰৰ আমেৰিকাৰ সিদ্ধান্তক আৰু কি নামেৰে জনা যায় ?

(d) Which day is celebrated as African Human Rights Day?

কোনটো দিনক আফ্ৰিকীয় মানৱ অধিকাৰ দিৱস হিচাপে পালন কৰা হয় ?

(e) Which Article of the Indian Constitution mentions about the abolition of untouchability?

ভাৰতীয় সংবিধানৰ কোনটো অনুচ্ছেদে অস্পৃশ্যতা বিলুপ্ত কৰাৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰিছে ?

(f) Which of the following is considered as a form of domestic violence under the Protection of Women from Domestic Violence Act, 2005?

নাৰীৰ বিৰুদ্ধে গাৰ্হস্থ্য হিংসা প্ৰতিৰোধ আইন, ২০০৫ৰ অধীনত তলৰ কোনটোক গাৰ্হস্থ্য হিংসাৰ এটা প্ৰকাৰ বুলি গণ্য কৰা হয় ?

(i) Physical and sexual abuse

শাৰীৰিক আৰু যৌন নিৰ্যাতন

(ii) Emotional and verbal abuse

আৱেগিক আৰু মৌখিক নিৰ্যাতন

(iii) Economic abuse

অৰ্থনৈতিক নিৰ্যাতন

(iv) All of the above

ওপৰৰ সকলো

(Choose the correct option)

(শুদ্ধ বিকল্পটো বাছি উলিওৱা)

(g) Mention one cause of migration.

প্ৰব্ৰজনৰ এটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।

(h) What is India's HDI rank in UNDP Human Development Report, 2023-24 that was published in 2025?

২০২৫ চনত প্ৰকাশিত ২০২৩-২৪ বৰ্ষৰ বাৰ্ষিক উন্নয়ন কাৰ্যসূচীৰ মানৱ উন্নয়ন প্ৰতিবেদনত উল্লেখ কৰা অনুসৰি ভাৰতবৰ্ষৰ মানৱ উন্নয়ন সূচকাংকৰ স্থান কিমান ?

2. Answer any six of the following questions :

2×6=12

তলৰ প্রশ্নসমূহৰ যি কোনো ছয়টাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Name two supporters of cultural relativist approach.

সাংস্কৃতিক আপেক্ষিকতাবাদী তত্ত্বৰ দুজন সমর্থকৰ নাম লিখা।

(b) Write two significances of Universal Declaration of Human Rights.

মানৱ অধিকাৰৰ সাৰ্বজনীন ঘোষণাপত্ৰৰ দুটা গুৰুত্ব লিখা।

(c) Mention two rights contained in the European Convention on Human Rights.

মানৱ অধিকাৰৰ ইউৰোপীয় সিদ্ধান্তত সন্নিৱিষ্ট দুটা অধিকাৰ উল্লেখ কৰা।

(d) Write two functions of African Commission on Human and Peoples' Rights.

মানৱ আৰু জন অধিকাৰৰ আফ্ৰিকীয় আয়োগৰ দুটা কাৰ্য লিখা।

(e) Write two differences between refugees and migrants.

শৰণাৰ্থী আৰু প্ৰব্ৰজনকাৰীৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

(f) Write two characteristics of market economy.

বজাৰ অৰ্থনীতিৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(g) Write the full forms of UNEP and UNFCCC.

UNEP আৰু UNFCCCৰ সম্পূৰ্ণ কপবোৰ লিখা।

(h) Write two dimensions of human security mentioned in UNDP Human Development Report, 1994.

ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ উন্নয়ন কাৰ্যসূচীৰ ১৯৯৪ চনৰ মানৱ উন্নয়ন প্ৰতিবেদনত উল্লেখ কৰা মানৱ নিৰাপত্তাৰ দুটা মাত্ৰা লিখা।

(i) Write two features of Cairo Declaration 1990.

কাইৰো ঘোষণাপত্ৰ ১৯৯০ৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

(j) Mention two causes of gender-based violence in India.

ভাৰতবৰ্ষত লিংগভিত্তিক হিংসাৰ দুটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।

3. Write short notes on any four of the following :

5×4=20

তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

(a) First generation of Human Rights

মানৱ অধিকাৰৰ প্ৰথম প্ৰজন্ম

- (b) The UN Charter and Human Rights
ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ চনদ আৰু মানৱ অধিকাৰ
- (c) The International Covenant on Civil and Political Rights
পৌৰ আৰু ৰাজনৈতিক অধিকাৰৰ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় চুক্তিপত্ৰ
- (d) The Protection of Women from Domestic Violence Act, 2005
নাৰীৰ বিৰুদ্ধে গাৰ্হস্থ্য হিংসা প্ৰতিৰোধ আইন, ২০০৫
- (e) Apartheid in South Africa
দক্ষিণ আফ্ৰিকাৰ বৰ্ণবৈষম্য
- (f) Impact of market economy on ecology
পৰিৱেশৰ ওপৰত বজাৰ অৰ্থনীতিৰ প্ৰভাৱ
- (g) Human Development Index
মানৱ উন্নয়ন সূচকাংক
- (h) Sustainable Development Goals
বহনক্ষম উন্নয়নৰ লক্ষ্যসমূহ

4. Answer any two of the following questions :

তলৰ যি কোনো দুটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা : $10 \times 2 = 20$

- (a) Define Human Rights. Discuss its origin and evolution. $2+8=10$
মানৱ অধিকাৰৰ সংজ্ঞা দিয়া। ইয়াৰ উৎপত্তি আৰু বিকাশৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (b) Critically discuss the universal approach to the study of Human Rights.
মানৱ অধিকাৰ অধ্যয়নৰ সাৰ্বজনীন দৃষ্টিভঙ্গীৰ সমালোচনাত্মক আলোচনা কৰা।
- (c) Discuss the powers and functions of the Inter-American Court of Human Rights.
আন্তঃআমেৰিকা মানৱ অধিকাৰ আদালতৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্য্যৱলী আলোচনা কৰা।
- (d) Discuss about the role of caste system in Indian politics.
ভাৰতীয় ৰাজনীতিত জাতি ব্যৱস্থাৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।
- (e) What is State authoritarianism? How are human rights being violated under State authoritarianism? Discuss. $3+7=10$
ৰাষ্ট্ৰীয় কৰ্তৃত্ববাদ মানে কি? ৰাষ্ট্ৰীয় কৰ্তৃত্ববাদৰ অধীনত কিদৰে মানৱ অধিকাৰ উল্লংঘন হয়? আলোচনা কৰা।

★ ★ ★

2026

POLITICAL SCIENCE

(Major)

Paper : POL0600204

(**Feminism : Theory and Practice**)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

1. Answer the following as directed : 1×8=8

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুসৰি উত্তৰ লিখা :

- (a) Name the author of the book, *Theorising Patriarchy*.

Theorising Patriarchy নামৰ কিতাপখনৰ বচকৰ নাম লিখা।

- (b) Who founded the 'National Organization for Women (NOW)' in the USA?

কোনে আমেৰিকাত 'National Organization for Women (NOW)' প্রতিষ্ঠা কৰিছিল?

(2)

- (c) Friedrich Engels authored the book, *The Origin of the Family, Private Property and the State*.

(Write Yes or No)

ফ্রেডৰিক এংগেলছে বচনা কৰা গ্ৰন্থখন হ'ল *The Origin of the Family, Private Property and the State*.

(হয় নে নহয় লিখা)

- (d) When did the Indian Parliament pass the Equal Remuneration Act?

কেতিয়া ভাৰতীয় সংসদে 'সমান পাৰিশ্ৰমিক আইন' গ্ৰহণ কৰিছিল?

- (e) Write the full form of AFSPA.

AFSPAৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

- (f) What is Meira Paibi?

'মেইৰা পাইবি' কি?

- (g) Name the first woman President of the Indian National Congress.

ভাৰতীয় জাতীয় কংগ্ৰেছৰ প্ৰথমগৰাকী মহিলা সভাপতিৰ নাম লিখা।

(3)

- (h) _____ decade is known as the UN decade of women.

(Fill in the blank)

_____ দশকটোক বাহুসংঘৰ মহিলা দশক হিচাপে জনা যায়।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

2. Answer any six of the following questions :

2×6=12

নিম্নলিখিত যি কোনো ছয়টা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) "Woman is not born as woman, she is made!" Who gave this statement and what was its context?

"Woman is not born as woman, she is made!" এই বাক্যশাৰী কোনে আগবঢ়াইছিল আৰু তাৰ প্ৰসংগ কি আছিল?

- (b) What are the two types of patriarchy?

পিতৃতন্ত্ৰৰ ভাগ দুটা কি কি?

- (c) Define ecofeminism.

পৰিবেশীয় নাৰীবাদৰ সংজ্ঞা দিয়া।

- (d) Mention two features of Queer Feminism.

‘কুৱেৰ নাৰীবাদ’ৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

- (e) What is Susan B. Anthony Amendment?
Susan B. Anthony সংশোধনী কি?

- (f) Name two major women's organizations established in the first two decades of 20th century in India.

কুৰি শতিকাৰ প্ৰথম দুটা দশকত ভাৰতত প্ৰতিষ্ঠা হোৱা দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ মহিলা সংগঠনৰ নাম লিখা।

- (g) Mention two major legislative measures to safeguard the interests of women in independent India.

মহিলাৰ স্বাৰ্থ সুৰক্ষিত কৰাৰ বাবে স্বাধীন ভাৰতত গ্ৰহণ কৰা দুটা প্ৰধান আইনী বা বিধায়িনী ব্যৱস্থাৰ নাম উল্লেখ কৰা।

- (h) Name two women martyrs of Assam Movement.

অসম আন্দোলনৰ দুগৰাকী মহিলা শ্বহীদৰ নাম লিখা।

- (i) Write about Women's Reservation Bill.
মহিলা সংৰক্ষণ বিলৰ বিষয়ে লিখা।

- (j) Name two feminist advocates from the USA.

আমেৰিকাৰ দুগৰাকী নাৰীবাদৰ সমৰ্থকৰ নাম লিখা।

3. Answer the following short answer-type questions (any four) : 5×4=20
তলত দিয়া চমু উত্তৰ-মূলক প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো চাৰিটা) :

- (a) Write about the characteristics of patriarchy.

পিতৃতন্ত্ৰৰ বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে লিখা।

- (b) Write about the first wave of feminism.
নাৰীবাদৰ প্ৰথম ঢৌৰ বিষয়ে লিখা।

- (c) Write a short note on Suffragette Movement in Britain.

ব্ৰিটেইনৰ ভোটধিকাৰ আন্দোলনৰ বিষয়ে এটা চমু টোকা লিখা।

- (d) Explain the role of Pandita Ramabai's Reform Movement in the context of development of women.

নাৰীৰ উন্নয়নৰ প্ৰেক্ষাপটত পণ্ডিতা ৰমাবাইৰ সংস্কাৰ আন্দোলনৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা।

- (e) Write the role of Naga Mother's Association (NMA) in peacemaking.

শান্তি-স্থাপন প্ৰক্ৰিয়াত Naga Mother's Associationৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে লিখা।

- (f) Explain the 'constitutional provisions and feminism in China'.

চীনৰ নাৰীবাদ আৰু সাংবিধানিক ব্যৱস্থাৰ ব্যাখ্যা কৰা।

- (g) Write about the concept of black feminism.

কৃষ্ণগংগ নাৰীবাদৰ ধাৰণাটোৰ বিষয়ে লিখা।

- (h) How does patriarchy create gender inequality in society? Explain.

পিতৃতন্ত্ৰই কিদৰে সমাজত লিংগ বৈষম্যৰ সৃষ্টি কৰে? ব্যাখ্যা কৰা।

4. Answer the following essay-type questions (any two) :

10×2=20

তলত দিয়া ৰচনাধৰ্মী প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো দুটা) :

- (a) Define gender discrimination. Write the causes of gender discrimination and measures to eradicate gender discrimination.

লিংগ বৈষম্যৰ সংজ্ঞা দিয়া। লিংগ বৈষম্যৰ কাৰণসমূহ ব্যাখ্যা কৰা আৰু ইয়াক দূৰ কৰাৰ উপায়সমূহ লিখা।

- (b) What is feminism? Explain the main features of feminism along with the three waves of feminism.

নাৰীবাদ কি? নাৰীবাদৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহৰ লগতে নাৰীবাদৰ তিনিটা ঢৌৰ বিশ্লেষণ কৰা।

- (c) How was feminism developed in America? Discuss.

আমেৰিকাত নাৰীবাদৰ কেনেকৈ বিকাশ হৈছিল, আলোচনা কৰা।

- (d) Discuss about the laws and institutions along with different schemes for women development in India.

ভাৰতীয় নাৰীৰ উন্নয়নৰ বাবে থকা বিভিন্ন আইন, সংস্থা আৰু আঁচনিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (e) Explain the role of women in conflict, peacemaking and politics in North-East India.

ভাৰতৰ উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত সংঘাত, শান্তি-স্থাপন আৰু ৰাজনীতিত নাৰীৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে বিশ্লেষণ কৰা।

★ ★ ★

1 (Sem-6/FYUGP) POL 63 MJ

2026

POLITICAL SCIENCE

(Major)

Paper : POL0600304

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

Answer the questions from any **one** Option.

OPTION—A

(**Politics in North-East India**)

Paper : POL0600304A

1. Answer the following as directed : 1×8=8

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুসৰি উত্তৰ লিখা :

(a) In which year did the Assam Movement
begin?

অসম আন্দোলন কিমান চনত আৰম্ভ হৈছিল ?

- (b) The Sixth Schedule of the Indian Constitution deals with

ভাৰতীয় সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীয়ে কি সামৰি লয় ?

(i) Panchayati Raj

পঞ্চায়তী ৰাজ

(ii) Autonomous District Council

স্বায়ত্তশাসিত জিলা পৰিষদ

(iii) Fundamental Rights

মৌলিক অধিকাৰ

(iv) Election Commission

নিৰ্বাচন আয়োগ

(Choose the correct option)

(শুদ্ধ বিকল্পটো বাছি উলিওৱা)

- (c) Who is the author of the book, *India Against Itself : Assam and the Politics of Nationality*?

India Against Itself : Assam and the Politics of Nationality গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন ?

- (d) Nagaland became a separate State in the year _____. (Fill in the blank)

নাগালেণ্ড _____ চনত পৃথক ৰাজ্য হিচাপে গঠিত হৈছিল।
(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

- (e) In which year was the Official Language Act in Assam passed?

অসমত চৰকাৰী ভাষা আইন কিমান চনত গৃহীত হৈছিল ?

- (f) The Treaty of Yandaboo was signed in

ইয়াণ্ডাবু সন্ধি স্বাক্ষৰিত হৈছিল

(i) 1824 / ১৮২৪ চনত

(ii) 1826 / ১৮২৬ চনত

(iii) 1830 / ১৮৩০ চনত

(iv) 1835 / ১৮৩৫ চনত

(Choose the correct option)

(শুদ্ধ বিকল্পটো বাছি উলিওৱা)

- (g) Asom Gana Parishad was formed in the year _____. (Fill in the blank)

অসম গণ পৰিষদ _____ চনত গঠিত হৈছিল।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

- (h) In which year was the Mising Autonomous Council formed?

মিছিং স্বায়ত্তশাসিত পৰিষদ কিমান চনত গঠিত হৈছিল ?

2. Answer any six of the following questions :

2×6=12

নিম্নলিখিত যি কোনো ছয়টা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Mention two important demands of the Assam Movement.

অসম আন্দোলনৰ দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ দাবী উল্লেখ কৰা।

- (b) Briefly explain the geo-strategic importance of North-East India.
উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ ভৌগোলিক-কৌশলগত গুৰুত্ব সংক্ষেপে ব্যাখ্যা কৰা।
- (c) Mention two major objectives of the Bodo Movement.
বড়ো আন্দোলনৰ দুটা মূল লক্ষ্য উল্লেখ কৰা।
- (d) What was the purpose of introducing the inner-line system?
ইনাৰ-লাইন ব্যৱস্থা প্ৰবৰ্তনৰ উদ্দেশ্য কি আছিল?
- (e) Mention two features of Autonomous District Council.
স্বায়ত্তশাসিত জিলা পৰিষদৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।
- (f) Mention two main functions of the Mising Autonomous Council.
মিছিং স্বায়ত্তশাসিত পৰিষদৰ দুটা মুখ্য কাৰ্য উল্লেখ কৰা।
- (g) Mention two factors that contributed to the rise of insurgency in Assam.
অসমত উগ্ৰবাদৰ উত্থানত অৱদান আগবঢ়োৱা দুটা কাৰক উল্লেখ কৰা।
- (h) What is meant by language politics in Assam?
অসমত ভাষা ৰাজনীতি বুলিলে কি বুজায়?

- (i) Mention two features of sociocultural diversity of North-East India.
উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ সামাজিক-সাংস্কৃতিক বৈচিত্ৰ্যৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।
- (j) Mention two important causes of Patharughat Uprising.
পথৰঘাট বিদ্রোহৰ দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰণ উল্লেখ কৰা।

3. Answer any *four* of the following questions :

5×4=20

নিম্নলিখিত যি কোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Explain the process of British Annexation of Assam.
অসমত ব্ৰিটিছ শাসনৰ সংযুক্তিকৰণ প্ৰক্ৰিয়া সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা।
- (b) Discuss the causes of Phulaguri Dhewa.
ফুলাগুৰি বিদ্রোহৰ কাৰণসমূহ আলোচনা কৰা।
- (c) Explain the growth of Naga nationalism.
নগা জাতীয়তাবাদৰ বিকাশ ব্যাখ্যা কৰা।
- (d) Explain the reorganization of North-East India after Independence.
স্বাধীনতাৰ পিছত উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ পুনৰ্গঠন ব্যাখ্যা কৰা।

- (e) Write a short note on the formation of the Bodoland Territorial Council.

বডোলেণ্ড টেৰিটোৰিয়েল কাউন্সিল গঠনৰ ওপৰত এটা সংক্ষিপ্ত টোকা লিখা।

- (f) Write a note on social groups in colonial Assam.

ঔপনিৱেশিক অসমৰ সামাজিক গাঁথনি সম্পৰ্কে এটি টোকা লিখা।

- (g) Examine the role of AGP in the politics of Assam.

অসমৰ ৰাজনীতিত AGPৰ ভূমিকা পৰীক্ষা কৰা।

- (h) Explain briefly about the Citizenship Amendment Act (CAA).

নাগৰিকত্ব সংশোধনী আইন সম্পৰ্কে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

4. Answer any *two* of the following questions :

10×2=20

তলত দিয়া যি কোনো দুটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Discuss the features and objectives of colonial administrative policies in Assam.

অসমত ঔপনিৱেশিক প্ৰশাসনিক নীতিৰ বৈশিষ্ট্য আৰু লক্ষ্যসমূহ আলোচনা কৰা।

- (b) Examine the challenges of maintaining unity and diversity in North-East India.

উত্তৰ-পূব ভাৰতত ঐক্য আৰু বৈচিত্ৰ্য বজাই ৰখাৰ সমস্যাসমূহ পৰ্যালোচনা কৰা।

- (c) Discuss the role of Indian Constitution in addressing ethnic and regional aspirations in North-East India.

উত্তৰ-পূব ভাৰতত জাতিগত আৰু আঞ্চলিক আকাঙ্ক্ষা সমাধানত ভাৰতীয় সংবিধানৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

- (d) Examine the rise of insurgency in Assam with special reference to ULFA.

ULFAৰ বিশেষ উল্লেখৰে অসমত উগ্ৰবাদৰ উত্থান আলোচনা কৰা।

- (e) Discuss the changing patterns of electoral politics in Assam.

অসমত নিৰ্বাচনী ৰাজনীতিৰ পৰিৱৰ্তিত ধাৰা আলোচনা কৰা।

OPTION—B

(Conflict and Peace Building)

Paper : POL0600304B

1. Answer the following questions : $1 \times 8 = 8$

তলত দিয়া প্রশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Name one structural violence in India.
ভাৰতত এবিধ গাঁথনিগত হিংসাত উল্লেখ কৰা।
- (b) Who introduced the idea of 'conflict transformation'?
'Conflict transformation' ধাৰণাটো কোনে আগবঢ়াইছিল?
- (c) Write the full form of UNO.
UNOৰ পূৰ্ণৰূপ লিখা।
- (d) Which type of conflict is related to land and boundaries?
ভূমি আৰু সীমা সম্পৰ্কীয় সংঘাতক কি ধৰণৰ সংঘাত বুলি কোৱা হয়?
- (e) Who is associated with the philosophy of Non-Violence?
অহিংসা দৰ্শনৰ সৈতে জড়িত ব্যক্তিজন কোন?

- (f) Name one form of ethnic conflict.
নৃগোষ্ঠীয় সংঘাতৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।

- (g) What is blue helmet?
Blue helmet কি?

- (h) What is Track-I diplomacy?
Track-I কূটনীতি কি?

2. Answer any six of the following questions : $2 \times 6 = 12$

নিম্নলিখিত যি কোনো ছয়টা প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Define peace building.
শান্তি প্ৰতিষ্ঠাৰ সংজ্ঞা দিয়া।
- (b) What is conflict management?
সংঘাত ব্যৱস্থাপনা কি?
- (c) Write two causes of economic conflict.
অৰ্থনৈতিক সংঘাতৰ দুটা কাৰণ লিখা।
- (d) What is territorial conflict?
ভূখণ্ডীয় সংঘাত কি?
- (e) Mention two types of gender violence.
নাৰীৰ বিৰুদ্ধে দুই প্ৰকাৰৰ হিংসা উল্লেখ কৰা।
- (f) What is trust building in conflict resolution?
সংঘাত সমাধানত আস্থা আৰু বিশ্বাস প্ৰতিষ্ঠা কি?

- (g) What is religious minority?
ধৰ্মীয় সংখ্যালঘু বুলিলে কি বুজা ?
- (h) Write two functions of UNO in peace building.
শান্তি নিৰ্মাণত UNOৰ দুটা কাৰ্য লিখা।
- (i) What is Track-II diplomacy?
Track-II কূটনীতি কি ?
- (j) Mention the role of NGOs in peace building.
শান্তি প্ৰতিষ্ঠাত বেচৰকাৰী সংস্থাৰ ভূমিকা উল্লেখ কৰা।

3. Answer any *four* of the following questions :

নিম্নলিখিত যি কোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া : $5 \times 4 = 20$

- (a) Explain the concept of conflict.
সংঘাতৰ ধাৰণা ব্যাখ্যা কৰা।
- (b) Discuss the relationship between conflict resolution and peace building.
সংঘাত সমাধান আৰু শান্তি নিৰ্মাণৰ মাজৰ সম্পৰ্ক আলোচনা কৰা।
- (c) Explain economic or resource sharing conflicts with examples.
অৰ্থনৈতিক বা সম্পদ বন্টন সংঘাত উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰা।

- (d) Discuss ethnic and religious conflicts.
জাতিগত আৰু ধৰ্মীয় সংঘাত সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।
- (e) Write a note on the role of skill building in mediation.
মধ্যস্থতাত দক্ষতা নিৰ্মাণৰ ভূমিকাৰ ওপৰত এটি টোকা লিখা।
- (f) Discuss the role of civil society in peace building.
শান্তি নিৰ্মাণত নাগৰিক সমাজৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।
- (g) Explain Track-I and Track-II diplomacy.
Track-I আৰু Track-II কূটনীতি ব্যাখ্যা কৰা।
- (h) Discuss the role of media in peace building.
শান্তি নিৰ্মাণত গণমাধ্যমৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

4. Answer any *two* of the following questions :

$10 \times 2 = 20$

তলত দিয়া যি কোনো দুটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Discuss the concept of conflict and its major dimensions.
সংঘাতৰ ধাৰণা আৰু ইয়াৰ প্ৰধান মাত্ৰাসমূহ আলোচনা কৰা।
- (b) Explain conflict management and conflict transformation.
সংঘাত ব্যৱস্থাপনা আৰু সংঘাত ৰূপান্তৰ ব্যাখ্যা কৰা।

- (c) Discuss the role of negotiation and mediation in conflict resolution.

সংঘাত সমাধানত আলোচনা আৰু মধ্যস্থতাৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

- (d) Explain the role of UNO in peace building.

শান্তি নিৰ্মাণত বাষ্ট্ৰসংঘৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা।

- (e) Discuss Gandhian methods and multi-track diplomacy in peace building.

শান্তি নিৰ্মাণত গান্ধীয় পদ্ধতি আৰু বহুমুখী কূটনীতি আলোচনা কৰা।

2 0 2 6

POLITICAL SCIENCE

(Major)

Paper : POL0600404

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

Answer the questions from any **one** Option.

OPTION—A

(Rural Local Governance : Theory and Practice)

Paper : POL0600404A

1. Answer the following as directed : 1×8=8

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুসৰি উত্তৰ লিখা :

(a) Who is regarded as the father of local government in India?

ভাৰতবৰ্ষৰ স্থানীয় শাসনৰ পিতৃ বুলি কাক গণ্য কৰা হয় ?

(b) What is known as 'Magna Carta' of Panchayati Raj system?

পঞ্চায়তীৰাজ ব্যৱস্থাৰ 'মেগা কাৰ্টা' বুলি কাক জনা যায় ?

(c) Who is the author of the book, *Hind Swaraj*?

‘হিন্দ স্বৰাজ’ নামৰ গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন?

(d) Dr. B. R. Ambedkar opposed Panchayat system.

(Write True or False)

ডৱ. বি. আৰ. আম্বেদকাৰে পঞ্চায়ত ব্যৱস্থাৰ বিৰোধিতা কৰিছিল।

(সঁচা নে মিছা লিখা)

(e) What is the full form of PESA?

PESAৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো কি?

(f) Under which Article of the Constitution is Panchayati Raj Institution established as local self-organization?

সংবিধানৰ কোনটো অনুচ্ছেদৰ অধীনত পঞ্চায়তীৰাজ প্ৰতিষ্ঠানক স্থানীয় স্বায়ত্তশাসনৰ অনুষ্ঠান হিচাপে গঢ়ি তোলা হৈছে?

(g) _____ subjects are included in the Gram Panchayat under the 11th Schedule of the Constitution.

(Fill in the blank)

ভাৰতীয় সংবিধানৰ একাদশ অনুসূচী মতে মুঠ _____টা বিষয় গাঁও পঞ্চায়তত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(Continued)

(h) Ram Manohar Lohia stood for Four-Pillar State. Is it true or false?

ৰাম মনোহৰ লোহিয়াই চৌখম্বা ৰাজ্যৰ পক্ষত আছিল।
এইটো সঁচা নে মিছা?

2. Answer any six of the following questions :

2×6=12

তলত দিয়া যি কোনো ছয়টা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

(a) In which year was the 73rd Amendment Act of the Constitution passed and when it came into force?

সংবিধানৰ ৭৩তম সংশোধনী কেতিয়া গৃহীত হৈছিল আৰু ই কেতিয়া কাৰ্যকৰী হৈছিল?

(b) Mention any two recommendations of the Balwant Rai Mehta Committee.

বলৱন্ত ৰায় মেহতা কমিটিৰ যি কোনো দুটা পৰামৰ্শ লিখা।

(c) Write any two conditions for the success of local self-government as suggested by Jayaprakash Narayan.

জয়প্ৰকাশ নাৰায়ণে আগবঢ়োৱা পৰামৰ্শ মতে স্থানীয় চৰকাৰৰ সফলতাৰ যি কোনো দুটা চৰ্ত লিখা।

- (d) Write any two sources of revenue of Gram Panchayat.

গাঁও পঞ্চায়তৰ পুঁজি (ৰাজহ)ৰ যি কোনো দুটা উৎস লিখা।

- (e) Mention any two types of grants-in-aid.

সহায়ক অনুদানৰ যি কোনো দুটা প্ৰকাৰ উল্লেখ কৰা।

- (f) Write any two subjects that can be taxed by the Zila Parishad.

জিলা পৰিষদে কৰ আৰোপ কৰা যি কোনো দুটা বিষয় লিখা।

- (g) Write two main subjects of democratic decentralization.

গণতান্ত্ৰিক বিকেন্দ্ৰীকৰণৰ দুটা মূল বিষয় লিখা।

- (h) Mention any two differences on recommendations given by the Balwant Rai Mehta Committee and the Ashok Mehta Committee.

বলৱন্ত ৰায় মেহতা কমিটি আৰু অশোক মেহতা কমিটিয়ে আগবঢ়োৱা পৰামৰ্শৰ ওপৰত যি কোনো দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

- (i) Write any two challenges faced by the Panchayati Raj Institution (PRI) in India.

ভাৰতবৰ্ষৰ পঞ্চায়তীৰাজ প্ৰতিষ্ঠানৰ যি কোনো দুটা প্ৰত্যাহ্বান লিখা।

(Continued)

- (j) Write the names of any two States under the Sixth Schedule of the Constitution.

ভাৰতীয় সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অন্তৰ্ভুক্ত যি কোনো দুখন ৰাজ্যৰ নাম লিখা।

3. Write short notes on any four of the following : 5×4=20

তলত দিয়া যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

- (a) Relationship between Local self-government and Democracy

স্থানীয় স্বায়ত্তশাসন আৰু গণতন্ত্ৰৰ মাজত সম্পৰ্ক

- (b) The Sixth Schedule of the Indian Constitution

ভাৰতীয় সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচী

- (c) E-Gram Swaraj

ই-গ্ৰাম স্বৰাজ

- (d) Vinoba Bhave's views on Gramdan

বিনোবা ভাৱেৰ গ্ৰামদানৰ ওপৰত ধাৰণা

- (e) Significance of the 73rd Amendment Act of the Indian Constitution

ভাৰতীয় সংবিধানৰ ৭৩তম সংশোধনী আইনৰ তাৎপৰ্য

(Turn Over)

- (f) State Finance Commission
ৰাজ্যিক বিত্তীয় আয়োগ
- (g) Sustainable Development Goals
বহনক্ষম উন্নয়ন লক্ষ্যসমূহ
- (h) Recommendations of the L. M. Singhvi Committee, 1986
১৯৮৬ চনৰ এল. এম. সিংভী কমিটিৰ পৰামৰ্শসমূহ

4. Answer any *two* of the following questions :

10×2=20

তলত দিয়া যি কোনো দুটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Discuss about the 64th Constitutional Amendment Bill.
৬৪তম সাংবিধানিক সংশোধনী বিধেয়ক সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।
- (b) Discuss broadly Mahatma Gandhi's concept on rural local governance.
মহাত্মা গান্ধীৰ গ্ৰাম্য স্থানীয় প্ৰশাসনৰ ওপৰত থকা ধাৰণা বহলাই আলোচনা কৰা।
- (c) Discuss about the constitutional provisions of Panchayat Finance.
পঞ্চায়তৰ বিত্ত ব্যৱস্থাৰ সাংবিধানিক বিধিসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(Continued)

- (d) What is social audit? Explain its features and objectives.
সামাজিক হিচাপ পৰীক্ষা কি? ইয়াৰ বৈশিষ্ট্য আৰু উদ্দেশ্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।
- (e) Explain various provisions of the PESA Act, 1996.
১৯৯৬ চনৰ 'পেছা আইন'ৰ বিভিন্ন বিধানসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

OPTION—B

(Urban Local Governance : Theory and Practice)

Paper : POL0600404B

1. Answer the following as directed : 1×8=8

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুসৰি উত্তৰ লিখা :

(a) How many subjects are included in the 12th Schedule of the Constitution of India?

ভাৰতীয় সংবিধানৰ দ্বাদশ অনুসূচীত কিমানটা বিষয় সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে?

(b) Who is regarded as the father of local government in India?

ভাৰতৰ স্থানীয় চৰকাৰৰ পিতৃ বুলি কাক আখ্যা দিয়া হৈছে?

(c) Mention any one problem of urban local governance.

নগৰ স্থানীয় প্ৰশাসনৰ যি কোনো এটা সমস্যা উল্লেখ কৰা।

(d) In which year was the Smart Cities Mission launched in India?

ভাৰতত কোন চনত আগবঢ়া নগৰ (Smart City) মিছন আৰম্ভ কৰা হৈছিল?

(e) Mention any one policy related to urban development in India.

ভাৰতত নগৰ বিকাশৰ সৈতে জড়িত যি কোনো এটা নীতি উল্লেখ কৰা।

(f) The election system of local governance was first started in 1873 by

১৮৭৩ চনত স্থানীয় প্ৰশাসনত নিৰ্বাচনী ব্যৱস্থাটো প্ৰথমে আৰম্ভ কৰিছিল

(i) Lord Ripon

লৰ্ড ৰিপন

(ii) Lord Bentinck

লৰ্ড বেন্টিঙ্ক

(iii) Lord Mayo

লৰ্ড মায়ে

(iv) Mahatma Gandhi

মহাত্মা গান্ধী

(Choose the correct option)

(শুদ্ধ বিকল্পটো বাছি উলিওৱা)

- (g) When was the 74th Amendment Bill of the Constitution of India adopted?

ভাৰতীয় সংবিধানৰ ৭৪তম সংশোধনী বিধেয়কখন কেতিয়া গ্ৰহণ কৰা হৈছিল ?

- (h) The formation of Municipal Council is mentioned in the Article _____ of the Constitution of India.

(Fill in the blank)

পৌৰসভাৰ গঠনৰ বিষয়ে ভাৰতীয় সংবিধানৰ _____ নম্বৰ অনুচ্ছেদত উল্লেখ আছে।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

2. Answer any six of the following questions :

2×6=12

তলত দিয়া যি কোনো ছয়টা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Mention two objectives of the National Commission on Urbanization, 1985.

ৰাষ্ট্ৰীয় নগৰীকৰণ আয়োগ, ১৯৮৫ৰ দুটা উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰা।

- (b) Mention two means of control of State Government on urban local governance.

নগৰ স্থানীয় প্ৰশাসনৰ ওপৰত ৰাজ্য চৰকাৰৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ দুটা উপায় উল্লেখ কৰা।

- (c) State any two subjects included in the 12th Schedule of the Constitution of India.

ভাৰতীয় সংবিধানৰ দ্বাদশ অনুসূচিত অন্তৰ্ভুক্ত যি কোনো দুটা বিষয় লিখা।

- (d) Write two discretionary functions of Municipal Corporation.

পৌৰ নিগমৰ দুটা স্বেচ্ছাধীন ক্ষমতা লিখা।

- (e) Mention two types of grant-in-aid.

দুই ধৰণৰ সহায়ক অনুদান উল্লেখ কৰা।

- (f) Write two importances of urban local governance.

নগৰ স্থানীয় প্ৰশাসনৰ দুটা গুৰুত্ব লিখা।

- (g) Give two examples of urban public service delivery system in India.

ভাৰতৰ নগৰ বাজহুৰা সেৱা প্ৰদান ব্যৱস্থাৰ দুটা উদাহৰণ দিয়া।

- (h) Mention two initiatives taken by the Government of India for the development of urban livelihood.

নগৰীয়া জীৱিকাৰ বিকাশৰ বাবে ভাৰত চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰা দুটা পদক্ষেপ উল্লেখ কৰা।

- (i) Write two recommendations of Lord Ripon about local governance.

স্থানীয় প্রশাসন সম্পর্কে লর্ড ৰিপনে প্ৰদান কৰা দুটা পৰামৰ্শ লিখা।

- (j) Mention two initiatives taken by the Government of India for the ecological conservation in urban area.

নগৰ অঞ্চলত পাৰিবেশিক সংৰক্ষণৰ বাবে ভাৰত চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰা দুটা পদক্ষেপ উল্লেখ কৰা।

3. Write short notes on any four of the following : $5 \times 4 = 20$

তলত দিয়া যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

- (a) Legislative control and supervision on urban local governance

নগৰ স্থানীয় প্রশাসনৰ ওপৰত বিধায়িনী নিয়ন্ত্ৰণ আৰু তত্ত্বাবধান

- (b) Role of Executive Officer in Nagar Panchayat

নগৰ পঞ্চায়তত মুখ্য কাৰ্যবাহী বিষয়াৰ ভূমিকা

- (c) Composition of the District Planning Committee

জিলা পৰিকল্পনা সমিতিৰ গাঁথনি

- (d) Third Five-Year Plan and Urban Local Governance

তৃতীয় পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনা আৰু নগৰ স্থানীয় প্রশাসন

- (e) Human-Environment interaction

মানুহ আৰু পৰিবেশৰ মাজৰ পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া

- (f) Constraints on urban development in India

ভাৰতত নগৰ উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত থকা বাধাসমূহ

- (g) Initiatives taken by the Government of India for the development of slum areas in urban India

ভাৰতৰ নগৰ অঞ্চলৰ বস্তুি অঞ্চলসমূহৰ বিকাশৰ অৰ্থে ভাৰত চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰা পদক্ষেপসমূহ

- (h) Urbanization trends in globalizing 21st century

২১ শতিকাৰ বিশ্বায়নত নগৰীকৰণৰ ধাৰা

4. Answer any *two* of the following questions :

10×2=20

তলত দিয়া যি কোনো দুটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

(a) What do you mean by urban governance? Describe the growth and development of urban local governance in India.

নগৰ প্ৰশাসন মানে কি বুজা? ভাৰতত নগৰ স্থানীয় প্ৰশাসনৰ উদ্ভৱ আৰু বিকাশ বৰ্ণনা কৰা।

(b) What do you mean by sustainable urban development? Discuss critically.

বহনক্ষম নগৰ বিকাশ বুলিলে কি বুজা? এক সমালোচনামূলক আলোচনা আগবঢ়োৱা।

(c) What are the challenges faced by urban public service delivery in India? Discuss.

ভাৰতত নগৰ বাজহুৱা সেৱা প্ৰদানে কি কি প্ৰত্যাহ্বানৰ সন্মুখীন হৈছে? আলোচনা কৰা।

(d) Discuss about the constitutional provisions of urban local governance in India.

ভাৰতত নগৰ স্থানীয় প্ৰশাসনৰ সাংবিধানিক ব্যৱহাসমূহ আলোচনা কৰা।

(e) Do you think the Government of India has made enough provisions for ecological conservation? Justify your answer.

ভাৰত চৰকাৰে পাবিবেশিক সংৰক্ষণৰ বাবে পৰ্যাপ্ত ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিছে বুলি তুমি ভাবানে? তোমাৰ উত্তৰৰ যুক্তিযুক্ততা আগবঢ়োৱা।

★★★